

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia siten, että julkisia terveyspalveluja antaville terveyskeskuksille ja sairaaloille korvataan valtion varoista kustannukset, jotka ovat syntyneet muualla kuin Suomessa vakuutetulle henkilölle tai hänen perheenjäsenelleen annetusta sairaanhoidosta silloin, kun hoito on annettu EY-lainsäädännön tai muun Suomen tekemän sosiaaliturva- tai sairaanhoitosopimuksen perusteella. Esityksessä ehdotetaan, että Kansaneläkelaitos huolehtii kyseisistä sairaan-

hoidon kustannusten korvaamiseen liittyvistä tehtävistä.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan maan tai Sveitsin välillä liikkuville henkilöille toisen valtion puolesta annetun sairaanhoidon laskutukseen liittyen mahdollisuudesta lopettaa Suomen saatavan perintä toiselta jäsenvaltiolta eräissä tilanteissa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2008 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila	3
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	3
1.2. Kansainväliset sopimukset ja EY-lainsäädäntö.....	3
1.3. Hoidosta asiakkaalta perittävä maksu ja laskutus toiselta jäsenvaltiolta .	4
1.4. Muualla kuin Suomessa vakuutettujen hoidon kustannukset.....	5
1.5. Kunta- ja palvelurakennemuutos.....	6
1.6. Nykytilan arviointi	6
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	7
3. Esityksen vaikutukset	7
3.1. Taloudelliset vaikutukset.....	7
4. Asian valmistelu	8
5. Riippuvuus muista esityksistä	8
YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT	9
1. Lakiehdotuksen perustelut	9
15 luku. Toimeenpanoa koskevat säännökset	9
18 luku. Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut.....	11
19 luku. Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset	11
2. Tarkemmat säännökset.....	11
3. Voimaantulo.....	11
LAKIEHDOTUS.....	12
sairausvakuutuslain muuttamisesta	12
LIITE	15
RINNAKKAISTEKSTIT	15
sairausvakuutuslain muuttamisesta	15

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Suomessa jokaiselle on turvattava riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevassa kansallisessa lainsäädännössä säädetään tarkemmin siitä, missä laajuudessa perustuslain tasolla turvattu oikeus toteutetaan. Kansanterveyslain (66/1972) ja erikoissairaanhoitolain (1062/1989) mukaan kunnalliset terveys- ja sairaanhoitopalvelut on tarkoitettu asukkaille, joiden kotikunta kyseinen kunta kotikuntalain (29/1994) mukaan on.

Kiireellistä hoitoa on tarvittaessa järjestettävä asuinpaikasta riippumatta.

Sairausvakuutuslaissa (1224/2004) säädetään vakuutetun oikeudesta korvauksiin tarpeellisista sairauden hoidon aiheuttamista kustannuksista, lyhytaikaisen työkyvyttömyyden sekä raskauden ja lapsen hoidon aiheuttamasta ansionmenetyksestä. Sairausvakuutuksen korvauksiin on oikeutettu asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) mukaisesti Suomessa asuva henkilö sekä täällä vähintään neljä kuukautta työskentelevä tai yritystoimintaa harjoittava henkilö.

1.2. Kansainväliset sopimukset ja EY-lainsäädäntö

EU/ETA-valtioiden sosiaaliturvajärjestelmien piiriin kuuluvaan henkilöön sovelletaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä sosiaaliturva-asetus. Asetuksella koordinoidaan maasta toiseen liikkuvien sosiaaliturva-oikeudet. Sosiaaliturva-asetusta sovelletaan EU/ETA-valtiossa asuvien palkattujen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien lisäksi heidän perheenjäseniinsä. Työntekijöihin rinnastetaan aikaisemmin työntekijöinä tai ammatinharjoittajina toimineet eläk-

keensaaajat ja työttömät henkilöt. Asetusta sovelletaan myös pakolaiseen sekä kansalaisuudettomaan henkilöön, joka asuu jäsenvaltion alueella. EU/ETA- valtioilla tarkoitetaan tässä yhteydessä Euroopan unioniin kuuluvia maita ja Euroopan talousalueeseen kuuluvia maita. Sosiaaliturva-asetusta sovelletaan myös Sveitsissä.

Suomi on velvollinen järjestämään sosiaaliturva-asetuksen mukaisesti sairaanhoitoa alueellaan tilapäisesti oleskeleville ja täällä asuville henkilöille, jotka ovat vakuutettuja jossain muussa jäsenvaltiossa.

Sosiaaliturva-asetuksen perusteella maasta toiseen liikkuvalla henkilöllä, joka on vakuutettu jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja jonka tila edellyttää Suomessa tilapäisen oleskelun aikana lääketieteellistä syistä välttämättömiksi tulevia luontoisuuksia ottaen huomioon etuuksien luonne ja oleskelun ennakoitu kesto, on oikeus näihin välttämättömiin luontoisuuksiin Suomessa ikään kuin hänet olisi vakuutettu Suomen lainsäädännön mukaan. Välttämättömillä luontoisuuksilla tarkoitetaan sellaisen sairaanhoidon antamista, joka mahdollistaa henkilön oleskelun Suomessa alun perin suunnitellun ajan. Hoidon tarpeen arviointi ja hoitotoimenpiteet määräytyvät lääketieteellisillä perusteilla ja niistä päättää hoitava lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattihenkilö. Tällaisissa tilanteissa on usein kyse turistin tarvitsemasta hoidosta. Muita henkilöitä, joilla asetuksen mukaan on oikeus välttämättömään hoitoon, ovat muun muassa opiskelijat ja lähetetyt työntekijät perheenjäsenineen.

Sosiaaliturva-asetuksen luontoisuuksia koskevien säännösten piiriin kuuluvat kaikki Suomen järjestelmän mukaiset julkiset terveyspalvelut. Luontoisuuksiksi katsotaan myös sairausvakuutuslain mukaiset korvaukset yksityisen lääkärin tekemästä tutkimuksesta ja annetusta hoidosta, sekä lääkkeitä ja matkakuluista.

Suomessa oleskelee lisäksi sosiaaliturva-asetuksessa tarkoitettuja työntekijöitä, jotka esimerkiksi työskentelevät täällä lyhytaikai-

sisä työsuhhteissa ja joilla on sen vuoksi täällä oikeus julkisiin terveyspalveluihin. Heillä ei ole kotikuntaa Suomessa ja he asuvat vakinaisesti jossain toisessa jäsenvaltiossa. Mikään muu maa ei kuitenkaan ole vastuussa hoidon aiheuttamista kustannuksista.

Lisäksi Suomessa asuu sosiaaliturva-asetuksessa tarkoitettuja muun jäsenvaltion kuin Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvia henkilöitä, esimerkiksi toisen jäsenvaltion lipun alla purjehtivalla aluksella työskenteleviä henkilöitä ja rajatyöntekijöitä. He saavat saman hoidon kuin Suomessa asuvat. Hoidosta aiheutuneista kustannuksista vastaa kuitenkin toimivaltainen valtio jokin muu jäsenvaltio.

Joissain tilanteissa myös lähetetyt työntekijät perheenjäsenineen voivat asua Suomessa sosiaaliturva-asetuksen tarkoittamalla tavalla. Tällöin he saavat Suomen lainsäädännön mukaiset terveyspalvelut toimivaltaisen valtion kustannuksella.

Suomessa asuvat eläkeläiset ja heidän perheenjäsenensä, jotka saavat eläkkeen muusta jäsenvaltiosta, mutta joille eläkettä ei makseta Suomesta, saavat terveyspalvelut Suomen lainsäädännön mukaan. Kustannuksista kuitenkin vastaa eläkettä maksava jäsenvaltio vuosittaisina kertakorvauksina.

Suomi on lisäksi tehnyt kaksi kahdenvälisiä sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusta, jotka sisältävät määräyksiä sairaanhoidosta; Quebecin ja Suomen välinen sosiaaliturvasopimusjärjestely (SopS 5—6/1988) sekä Australian ja Suomen välinen sopimus sairaanhoidon antamisesta tilapäisen oleskelun aikana (SopS 61—62/1993). Lisäksi Suomi on sopimuspuolena Pohjoismaisessa sosiaaliturvasopimuksessa (SopS 135—136/2004). Vastavuoroisesti Suomessa asuvat ovat oikeutettuja sairaanhoitoon EU/ETA-maassa ja sopimusmaassa tilapäisesti oleskellessaan.

Jos henkilö asuu EU/ETA-maan ulkopuolella tai sellaisessa valtiossa, jonka kanssa Suomella ei ole sosiaaliturva- tai sairaanhoitosopimusta, hänelle on aina annettava kiireellinen hoito riippumatta siitä, onko henkilöllä kotikunta terveydenhuollon yksikköä ylläpitävässä kunnassa tai yleensäkin Suomessa. Kun kysymys on Suomessa tilapäisen oleskelun perusteella annettavasta julkisesta terveydenhuollosta, rajanveto tilapäisen oles-

kelun ja asumisen välillä määräytyy kotikuntalain mukaisesti.

1.3. Hoidosta asiakkaalta perittävä maksu ja laskutus toiselta jäsenvaltiolta

Julkisia terveyspalveluja antavissa yksiköissä peritään potilaalta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukainen asiakasmaksu. Muulta osin hoidon kustannuksista vastaa potilaan kotikunta. Sosiaaliturva-asetuksen mukaan hoitoa saavalta henkilöltä voidaan periä hoidosta sama asiakasmaksu kuin mitä Suomessa vakinaisesti asuva henkilö vastaavasta hoidosta hoitoa antavassa kunnassa maksaa. Asetuksen perusteella annettu hoito voidaan laskuttaa siltä valtiolta, jossa hoitoa saanut henkilö on vakuutettu. Kustannusten korvauksista valtioiden välillä voidaan myös luopua, jolloin laskutusta ei tapahdu. Suomi on sopinut kustannusten korvauksista luopumisesta Pohjoismaiden, Yhdistyneen kuningaskunnan sekä osittain Itävallan kanssa. Suomi on myös sopinut kustannusten laskutuksesta luopumisesta Quebecin ja Australian kanssa tehdyissä sairaanhoitosopimuksissa.

Jos henkilö asuu EU/ETA-alueen ulkopuolella sellaisessa valtiossa, jonka kanssa Suomella ei ole sosiaaliturva- tai sairaanhoitosopimusta, sovelletaan Suomen kansallista lainsäädäntöä. Potilaalle on annettava kiireellinen hoito, mutta häneltä voidaan periä enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen maksu.

Sosiaaliturva-asetuksen perusteella annetun sairaanhoidon kustannukset voidaan laskuttaa potilaan sairaanhoidosta vastaavalta valtiolta. Sosiaaliturva-asetuksen mukaan laskutus perustuu joko laskuihin tai vuosikohtaisiin kertamaksuihin. Laskutus hoidetaan jäsenvaltioissa yhteyselimien kautta. Suomessa yhteyselimenä toimii Kansaneläkelaitos lukuun ottamatta niin sanottuja hoitoonhakeutumistapauksia, joiden korvaamiseen liittyvät tehtävät kuuluvat sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle tai muulle kunnallisista terveyspalveluista vastaavalle taholle.

Kansaneläkelaitoksen tehtävistä toimeenpantaessa sosiaaliturva-asetusta ja sosiaaliturva-sopimusten säännöksiä säädetään sairausvakuutuslain (1224/2004) 15 luvun

16 pykälässä. Säännöksen mukaan näihin tehtäviin kuuluu sosiaaliturva-asetuksen ja sosiaaliturvasopimusten perusteella annettujen sairaanhoitoetuksien kustannusten korvaamiseen valtioiden välillä liittyvät tehtävät. Menettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella Kansaneläkelaitoksen tehtävistä toimeenpantaessa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 eräitä säännöksiä (1339/2004), jäljempänä valtioneuvoston asetus.

Valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 2 momentin perusteella julkisia terveystalvija antavien yksiköiden on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle ne kustannukset, jotka ovat aiheutuneet etuuksiin oikeutetulle henkilölle toisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen puolesta annetusta sairaanhoidosta. Kansaneläkelaitos laskuttaa saamiensa tietojen perusteella potilaan kustannuksista vastaavaa valtiota. Sairausvakuutuslain 15 luvun 16 §:n 3 momentissa ja valtioneuvoston asetuksen 3 §:ssä säädetyn perusteella muiden jäsenvaltioiden Kansaneläkelaitokselle maksamat korvaukset tilitetään suoraan valtiolle. Näin ollen muilta jäsenvaltioilta perittyjä sairaanhoidon kustannuksia ei ohjata hoidon antaneelle julkisen terveydenhuollon yksikölle tai kunnalle tai sairaanhoitopiirille. Vastaavasti valtio vastaa Suomessa vakuutettujen henkilöiden ulkomailla sosiaaliturva-asetuksen nojalla saaman hoidon kustannuksista, eivätkä kunnat joudu maksamaan asukkaidensa EU/ETA-maissa saamasta hoidosta.

Oikeus hoitoon tulee osoittaa henkilön sairaanhoidosta vastaavan valtion myöntämällä eurooppalaisella sairaanhoitokortilla, sen väliaikaisesti korvaavalla todistuksella tai sosiaaliturva- tai sairaanhoitosopimuksessa tarkoitetulla todistuksella.

1.4. Muualla kuin Suomessa vakuutettujen hoidon kustannukset

Tarkkaa tilastoa muualla kuin Suomessa vakuutettujen täällä saamasta hoidosta ei ole saatavissa. Terveystalvija huollon yksiköt eivät ilmoita Kansaneläkelaitokselle kaikkia kansainvälisten säännösten nojalla hoitamiaan potilastapauksia. Tämän lisäksi kustannuksia ei edellytetä ilmoitettavan sellaisten maiden osalta, joiden kanssa Suomi on sopinut kustannusten korvaamisesta luopumisesta. Eri-tyisesti Pohjoismaat ovat tästä syystä hankalasti arvioitavissa oleva ryhmä.

EU:n sosiaaliturvan koordinaatioasetusten mukaisten sairaanhoitokustannusten korvaamista selvittäneen työryhmän toimesta Suomen Kuntaliitto teki joulukuussa 2005 selvityksen muualla kuin Suomessa vakuutettujen hoidon kustannuksista kunnille. Selvitykseen perustuen Kuntaliitto arvioi kokonaiskustannusten olevan noin 7,4 miljoonaa euroa vuodessa. Kustannuksista noin 4,8 miljoonaa euroa johtui sosiaaliturva-asetuksen velvoitteista. Potilaan kotimaan mukaan kustannukset jakautuivat seuraavasti:

Kustannusten jakautuminen potilaan kotimaan mukaisesti, 1000 euroa
(Luvut eivät sisällä asiakasmaksulla kustannettua osuutta.)

	Pohjoismaat	EU/ETA	Muut valtiot	Kustannukset
Erikoissairaanhoito	1 722	1 736	2 220	5 678
Terveystalvija keskuspalvelut	523	402	256	1 181
Suun terveydenhuolto	34	31	27	92
Yhteensä	2 279	2 169	2 503	6 951
Tarkistettuna koko maan tasolle	2 426	2 309	2 665	7 400 000

Aiempien selvitysten nojalla voidaan arvioida, että pääosa kuntien kustannuksista aiheutuu sellaisten henkilöiden hoidosta, joi-

den asuinmaa on Ruotsi, muu Pohjoismaa, Saksa tai Espanja.

Suomen vuotuiset kustannukset Suomessa

vakuutetuille ulkomailla annetusta hoidosta ovat 17 miljoonaa euroa. Kustannusten oletetaan kasvavan edelleen.

1.5. Kunta- ja palvelurakennemuutos

Valtion ja kuntien välistä sairaanhoidon kustannusten jakoa selvitettiin kunta- ja palvelurakennemuutoshankkeen yhteydessä. Peruspalveluohjelmaa valmistelevalta ministeriryhmä päätti, että valtion tulisi vastata muualla kuin Suomessa vakuutettujen sairaanhoidon kustannuksista. Ministeriryhmän tammikuussa 2006 tekemän päätöksen mukaan mahdolliset tehtäväsiirrot toteutetaan valtion ja kuntien kustannusten jaon kannalta kustannusneutraalisti. Näin ollen tehtäväsiirrot vaikuttaisivat kuntien valtionosuuteen.

Nykyisessä valtionosuusjärjestelmässä nämä kustannukset sisältyvät terveydenhoidon kokonaiskustannuksiin ja otetaan siten huomioon valtionosuutta määrättäessä. Muualla kuin Suomessa vakuutettujen Suomessa saaman terveydenhoidon kustannukset eivät ole terveydenhoidon kokonaiskustannuksissa merkittäviä. Korvausten suorittaminen suoraan palvelun tuottajalle kohdentaisi korvaukset kuitenkin nykyistä oikeudenmukaisemmin ja tehostaisi samalla kustannusten perintää ulkomailta. Valtiolla säilyisi edelleen kustannusvastuu suomalaisten ulkomailta saamista hoidosta.

Kunta- ja palvelurakennemuutostusta valmistelevalta rakenneryhmä sai kesäkuun 2006 lopussa valmiiksi esityksensä laiksi kunta- ja palvelurakennemuutuksesta (puitelaki). Puitelailla säädettiin suuntaviivat ja puitteet kunta- ja palvelurakennemuutukselle. Laki kunta- ja palvelurakennemuutuksesta (169/2007) tuli voimaan 23 päivänä helmikuuta 2007. Lain 8 §:ssä säädetään kunnilta valtiolle siirrettävistä tehtävistä. Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan valtion rahoitettavaksi siirretään kustannukset, jotka aiheutuvat kunnalle niiden henkilöiden terveyden- ja sairaanhoidosta, joiden terveydenhuollon antamisesta tai kustantamisesta Suomen valtio on vastuussa Euroopan unionin lainsäädännön tai Suomen solmiman kansainvälisen sopimuksen nojalla.

1.6. Nykytilan arviointi

Tällä hetkellä Suomessa tilapäisen oleskelun aikana annetun sairaanhoidon kustannukset kohdistuvat siihen kuntaan, missä henkilö oleskelee hoidon tarpeen ilmetessä. Hoidon kustannukset eivät siten jää maksettavaksi välttämättä sille kunnalle tai palvelun tuottajalle, jossa potilas hoidetaan. Kustannukset sisältyvät terveydenhoidon kokonaiskustannuksiin ja ne otetaan nykyisessä valtionosuusjärjestelmässä huomioon valtionosuutta määrättäessä. Koska valtionosuudet määritellään laskennallisesti, nykyinen järjestelmä ei kuitenkaan kohdena korvauksia sen mukaan, mihin kuntaan kustannukset todellisuudessa kohdistuvat. Vaikka kustannukset eivät terveydenhuollon kokonaiskustannuksiin nähden ole merkittäviä, tietyissä tilanteissa muualla kuin Suomessa vakuutettujen sairaanhoidon kustannukset voivat koetella kunnan taloutta. Erityisesti sellaisessa kunnassa, jossa käy paljon matkailijoita suhteessa kunnan vakinaiseen asukasmäärään tai jossa on paljon rajatyöntekijöitä, tämä on mahdollista.

Suomessa annetun sairaanhoidon laskuttaminen henkilön sairaanhoidon kustannuksista vastaavalta valtiolta edellyttää terveyskeskusten ja sairaaloiden ilmoitusta annetusta hoidosta ja sen kustannuksista Kansaneläkelaitokselle, joka toteuttaa laskutuksen Suomen ja toisen valtion välillä. Koska terveyskeskuksille ja sairaaloille ei nykytilanteessa ohjata ulkomailta perittäviä korvauksia, ja ilmoitusmenettely aiheuttaa ylimääräistä hallinnollista työtä, eivät yksiköt aina ilmoita syntyviä kustannuksia kattavasti Kansaneläkelaitokselle. Tällöin myös Suomelta jää saamatta korvaus antamastaan hoidosta.

Tilapäisesti Suomessa oleskelevien henkilöiden lisäksi Suomessa asuu henkilöitä, jotka kuuluvat jonkun muun jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön piiriin. Näitä ovat esimerkiksi Suomessa asuvat, mutta toisessa jäsenvaltiossa työskentelevät henkilöt, jonkin toisen jäsenvaltion lipun alla purjehtivalla aluksella työskentelevät henkilöt tai muussa jäsenmaassa sijaitsevan kuljetusliikkeen palveluksessa olevat työntekijät. Heillä on kotikunta Suomessa ja he saavat täällä julkisen terveydenhuollon palvelut. Heidän hoitokus-

tannuksensa voitaisiin laskuttaa kustannuksista vastuussa olevalta valtiolta. Hoitoa antaneilla yksiköillä ei tätä tietoa kuitenkaan välttämättä ole ja kustannukset jäävät siksi laskuttamatta.

Suomen lainsäädännössä ei ole nimenomaista säännöstä, jonka perusteella Kansaneläkelaitos voisi antaa kunnille tiedon henkilön kuulumisesta jonkun muun jäsenvaltion kuin Suomen sosiaaliturvan piiriin. Hoitoa antavat yksiköt eivät voi toteuttaa omaa tiedonanto-velvoitettaan ilman, että Kansaneläkelaitos vastaavasti antaa terveydenhuollon yksiköille tiedot henkilön kuulumisesta jonkin muun jäsenvaltion kuin Suomen sosiaaliturvan piiriin.

Jäsenvaltioiden välisen korvausjärjestelmän toimivuus ja loppuunsaattaminen edellyttää velallis- ja velkojatahon yhteisymmärrystä velottavasta määrästä ja sen perusteesta. Valmisteltavana olevassa uudistetun koordinaatioasetuksen ((EY) N:o 883/2004) täytäntöönpanoasetuksessa luodaan erillinen neuvotteluelvoite valtioiden välille. Neuvotteluista huolimatta yhteisymmärrys valtioiden välillä voi joissain tapauksessa jäädä saavuttamatta. Yleensä kyse on puutteellisista tiedoista, joiden nojalla henkilöä ei voida tunnistaa, tai kyseessä oleva henkilö ei olekaan ollut vakuutettu. Nykyisen lainsäädännön mukaan nämä velkomistapaukset jäävät Kansaneläkelaitoksen kirjanpitoon. Suomen perittävänä oleva summa voi myös olla määrältään niin vähäinen, ettei perinnän jatkaminen ole enää hallinnolliset kustannukset huomioiden järkevää.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että valtio korvaisi julkisia terveyspalveluja antaneille yksiköille niiden henkilöiden hoidosta aiheutuneet kustannukset, joille terveyden- tai sairaanhoitoa on Suomessa annettu sosiaaliturva-asetuksen tai sairaanhoito- tai sosiaaliturvasopimuksen nojalla toisen valtion puolesta. Näissä tilanteissa aiheutuneet kustannukset voidaan periä kustannuksista vastuussa olevalta valtiolta, jollei perinnästä ole luovuttu Suomen tekemän sopimuksen perusteella.

Ehdotuksen mukaisesti yhteyslaitoksena

toimiva Kansaneläkelaitos korvaisi hoitoa antaneille yksiköille muualla kuin Suomessa vakuutetuille henkilöille annetusta terveyden- tai sairaanhoidosta syntyneet kustannukset. Kansaneläkelaitoksen tehtävien laajentaminen käsittämään myös Suomen sisäistä kustannusten korvaamista on katsottu tarkoituksenmukaiseksi. Kansaneläkelaitoksen tehtävistä toimeenpantaessa sosiaaliturva-asetuksen sekä sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten säännöksiä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Toisen EU/ETA-valtion ja Sveitsin puolesta annetun sairaanhoidon kustannusten perinnästä kyseiseltä valtiolta ehdotetaan voitavan luopua eräissä tilanteissa.

Kansaneläkelaitoksen tietojen luovuttamista koskevaa pykälää ehdotetaan lisäksi laajennettavaksi niin, että Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus luovuttaa julkisia terveyspalveluja antaville yksiköille tieto hoitoa saneen henkilön kuulumisesta toisen valtion sosiaaliturvajärjestelmän piiriin.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Ulkomaalaisten hoidosta Suomessa aiheutuu arviolta kaikkiaan noin 7,4 miljoonan euron vuosittaiset kustannukset, joista noin 4,8 miljoonaa euroa aiheutuu EY-lainsäädännön ja sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten perusteella annettavasta hoidosta. Valtio on osallistunut kustannuksiin valtionosuusjärjestelmän kautta noin 1,7 miljoonalla eurolla. Asiakkailta kerätyillä asiakasmaksuilla on katettu noin 0,3 miljoonaa euroa. Ehdotuksen mukaan julkisia terveyspalveluita antava yksikkö saa korvauksen antamansa hoidon kustannuksista Kansaneläkelaitokselta.

Ulkomailla asuvien sairaanhoidosta kunnille aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista 1 tammikuuta 2008 lukien siten, että vuodelta 2008 aiheutuneet kustannukset, arviolta noin 4,8 miljoonaa euroa, korvataan vuonna 2009. Kustannusten arvioidaan pitkällä aikavälillä kohoavan vuositasolla noin 7 miljoonaan euroon.

Muutos toteutettaisiin valtion ja kuntien kustannusvastuiden osalta kustannusneutraalisti ottamalla uusi korvaus huomioon sosiaali-

li- ja terveydenhuollon valtionosuuslaskelmassa niin, että valtion kokonaisuudet eivät siirtymävaiheessa nouse. Sopimusten perusteella hoitoa saaneiden muualla kuin Suomessa vakuutettujen hoidon bruttokustannukset poistetaan valtionosuuteen oikeuttavista kustannuksista, mikä alentaa valtionosuutta 1,7 miljoonaa euroa. Lisäksi valtionosuutta vähennetään siirtymävaiheessa noin 3,1 miljoonaa euroa alentamalla valtionosuusprosenttia.

Valtionosuuslakiin (1147/1996) muutos tehdään 1 tammikuuta 2009 lukien.

Esityksessä ehdotetaan valtioiden väliseen sairaanhoitokustannusten laskutukseen liittyen mahdollisuudesta luopua toiselta jäsenvaltiolta olevan Suomen saatavan perinnästä tietyissä tilanteissa. Tällöin on kyse määrältään vähäisestä saatavasta, tai tilanteesta, jossa perintää ei muuten katsota olevan tarkoituksenmukaista jatkaa. Kansaneläkelaitos voisi hakea valtuutusta perinnästä luopumiseen sosiaali- ja terveysministeriöltä. Kyse olisi yksittäistapausta koskevasta harkinnasta ja taloudellisilta vaikutuksiltaan vähäisestä tilanteesta.

4. Asian valmistelu

Asiaa on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriön 15 päivänä kesäkuuta 2005 asettamassa työryhmässä. Työryhmän päätehtävänä oli laatia Suomelle EY:n sosiaaliturva-

asetuksen mukaisten sairaanhoitokustannusten kiinteämääräisten kertamaksujen laskentamenetelmä. Lisäksi työryhmän tehtävänä oli selvittää ulkomaalaisten hoidosta aiheutuvien kustannusten vaikutuksia kuntien kannalta sekä tähän liittyvän korvausjärjestelmän kehittämisen vaihtoehtoja. Työryhmän muistio ”Ulkomailla asuvien sairaanhoidosta Suomessa aiheutuvien kustannusten korvaaminen” on julkaistu 3 päivänä heinäkuuta 2006 (Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2006:44).

Laki kunta- ja palvelurakennemuutoksesta (169/2007) on tullut voimaan 23 päivänä helmikuuta 2007. Lain 2 luvun 8 §:ssä säädetään tehtävien ja rahoitusvastuun siirrosta kunnilta valtiolle ja siirron aikataulusta. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa säädetään Euroopan unionin lainsäädännön tai Suomen solmiman kansainvälisen sopimuksen nojalla annetun terveyden- ja sairaanhoidon rahoitusvastuun siirtämisestä.

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa. Valmistelun yhteydessä on käyty kuntalain (365/1995) 8 §:n mukainen neuvottelu.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Valtionosuuslakiin (1147/1996) uudistuksen mukainen muutos tehdään vuoden 2009 talousarvioesityksen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

15 luku. Toimeenpanoa koskevat säännökset

16 §. *Kansaneläkelaitoksen tehtävät toimeenpantaessa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten säännöksiä.* Ehdotuksen mukaisesti Kansaneläkelaitoksen tehtävistä toimeenpantaessa neuvoston asetuksen ja sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten säännöksiä säädetään edelleen sairausvakuutuslain 15 luvun 16 §:ssä. Pykälän otsikkoa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että siihen lisätään maininta sairaanhoitosopimuksesta. Tällä tarkoitetaan Australian ja Suomen välistä sopimusta (SopS 61—62/1993) sairaanhoidon antamisesta tilapäisen oleskelun aikana.

Pykälän 1 ja 2 momenttiin lisättäisiin samoin molempiin maininta sairaanhoitosopimuksesta. Pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa hoitoonhakeutumistapauksissa luvan antajina ovat esityksen mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä tai muu kunnallisista terveyspalveluista vastaava taho. Ehdotettu muutos on termistön tarkastamista nykykäytäntöä vastaavaksi. Muilta osin ehdotetut momentit vastaavat sisällöltään voimassa olevan lain 16 §:n 1 ja 2 momenttia.

16a §. *Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten nojalla annettavien sairaus- ja äitiysetuuksien kustannusten korvaaminen.*

Kansaneläkelaitoksen tehtävänä on 16 §:n mukaan huolehtia sosiaaliturva-asetuksen tai Suomea sitovan sosiaaliturva- tai sairaanhoitosopimuksen soveltamisesta johtuvista sairaus- tai äitiysetuuksien korvaamiseen liittyvistä tehtävistä. Uuden 16 a §:n mukaan julkisia terveyspalveluja antavalle yksikölle korvattaisiin valtion varoista kustannukset muualla kuin Suomessa vakuutetulle henkilölle annetusta sairaanhoidosta silloin, kun

kustannukset ovat syntyneet sosiaaliturva-asetuksen tai Suomea sitovan sosiaaliturva- tai sairaanhoitosopimuksen velvoitteista. Valtio suorittaisi Kansaneläkelaitokselle korvauksiin tarvittavat varat samoin perustein kuin ulkomaille suoritettavien kustannusten osalta eli sairausvakuutusrahastosta. Kansaneläkelaitoksen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Muualla kuin Suomessa vakuutetuilla henkilöillä tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka saavat välttämätöntä hoitoa eurooppalaisen sairaanhoitokortin perusteella. Pohjoismaista tai Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulevilta riittää myös muu selvitys kuulumisesta kyseisen valtion sosiaaliturvan alaisuuteen. Muualla vakuutettuja ovat lisäksi muun muassa turistit, opiskelijat ja lähetetyt työntekijät perheenjäsenineen. Muualla kuin Suomessa vakuutettuja voivat olla myös Suomessa asuvat henkilöt, jotka työskentelynsä perusteella kuuluvat toisen jäsenvaltion sosiaaliturvan piiriin. Näitä henkilöitä ovat esimerkiksi rajatyöntekijät, toisen jäsenmaan lipun alla kulkevalla aluksella työskentelevät merimiehet sekä kansainvälistä liikennettä harjoittavan kuljetusliikkeen palveluksessa olevat työntekijät. Eräissä tilanteissa myös lähetetyt työntekijät perheenjäsenineen saattavat asua Suomessa, vaikka heidän sosiaaliturvansa on toisen jäsenmaan vastuulla. Tällöin he rekisteröityvät Kansaneläkelaitoksessa, joka antaa todistuksen oikeudesta hoitoon Suomessa.

Muualla vakuutettuja ovat myös henkilöt, jotka saavat sairaanhoitoa Australian kanssa tehdyn sairaanhoitosopimuksen perusteella. Oikeus hoitoon osoitetaan Australian passilla tai muulla passilla, josta ilmenee, että passin haltijalla on oikeus asua Australiassa rajoittamattoman ajan. Québecin kanssa tehdyn sosiaaliturvasopimusjärjestelyn perusteella hoitoa annetaan niille, jotka esittävät Québecin vakuutuslaitoksen antaman todistuksen oikeudesta sairaanhoitoon.

Tässä ehdotuksessa muualla vakuutetuilla henkilöillä ei kuitenkaan tarkoiteta Suomessa asuvia eläkkeensaajia, joiden sairaanhoidon kustannuksista sosiaaliturva-asetuksen perusteella vastaa jokin toinen jäsenvaltio sen vuoksi, että eläke maksetaan yksinomaan tästä jäsenmaasta. Tällöin eläkkeensaajien sairaanhoidon kustannukset peritään vuotuisina keskimääräisinä kertakorvauksina. Muualla vakuutettuina henkilöinä ei myöskään pidetä toisessa jäsenvaltiossa asuvien ja työskentelevien työntekijöiden Suomessa asuvia perheenjäseniä, joiden sairaus- ja äitiysetuuksista aiheutuneet kustannukset peritään kertakorvauksina toimivaltaiselta jäsenvaltiolta.

Valtio ei myöskään korvaa niitä hoitokustannuksia, jotka ovat syntyneet sosiaaliturva-asetuksen perusteella Suomen sosiaaliturvaan kuuluvalla henkilölle annetusta hoidosta, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa. Tällöin henkilö asuu vakinaisesti jossain muussa EU/ETA-maassa, mutta hän saa työntekijänä sosiaaliturvaetuedet täällä asuvan tavoin. Syntyneitä kustannuksia ei näissä tapauksissa voida periä miltään muulta valtiolta.

Julkisia terveystalvaeluja antavalla yksiköllä tarkoitetaan kunnallisten terveyskeskusten ja sairaaloiden lisäksi niitä yksityisiä palveluntuottajia, joilta kunta on hankkinut vastuulle kuuluvan terveydenhoitopalvelun ostopalveluna. Korvaus kustannuksista suoritettaisiin suoraan julkisia terveystalvaeluja antavalle yksikölle. Tarkoituksena on korvauksen kohdistaminen sille yksikölle, jolle kustannuskin on kohdistunut, käytännössä esimerkiksi palvelun antaneelle terveyskeskukselle tai sairaalalle. Tilanteissa, joissa kunta on hankkinut vastuullaan olevat terveydenhoitopalvelut yksityiseltä palveluntuottajalta, korvaukset maksettaisiin kuitenkin sille kunnalle tai kuntayhtymälle, jolle ostopalvelusta aiheutuneet kustannukset kohdentuvat.

Julkisia terveystalvaeluja antaneelle yksikölle korvaus suoritettaisiin toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Korvaus vastaisi enintään palvelujen järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten määrää käyttäjän asiakasmaksulla vähennettynä. Palvelun järjestämisestä aiheutuvilla kustannuksilla tarkoitetaan normaalin kuntalaskutuksen mukaista maksua, jonka kuntayhtymän ulkopuolinen

kunta erikoissairaanhoidolain 42 ja 43 §:n nojalla maksaisi kuntayhtymälle asiakkaansa hoitokustannuksista, mikäli hoito tulisi kunnan maksettavaksi. Jos hoitoa annetaan terveyskeskuksessa, sairaalassa tai muussa kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä terveydenhuollon toimintayksikössä, tarkoitetaan palvelun järjestämisestä aiheutuvilla kustannuksilla maksua, joka kansanterveyslain 22 §:n 2 momentin mukaan perittäisiin toisesta kunnasta olevan potilaan kotikunnalta. Kustannuksia koskeva selvitys ohjataan Kansaneläkelaitokselle. Potilaalta peritään sama asiakasmaksu kuin Suomessa asuvalta.

Kansaneläkelaitos laskuttaa sosiaaliturva-asetuksen yhteyslaitoksena muiden jäsenvaltioiden puolesta Suomessa annetut etuedet henkilön toimivaltaisen valtion yhteyslaitokselta. Vastaavasti Kansaneläkelaitos käsittelee muiden jäsenvaltioiden lähettämät laskut ja korvaa hoidon sen valtion yhteyslaitokselle, jossa hoito on annettu. Asiasta säädetään nykyisin voimassa olevan lain 16 §:n 3 momentissa.

Pykälän 2 momentin mukaisesti julkisia terveystalvaeluja antavalla yksiköllä olisi velvollisuus antaa Kansaneläkelaitokselle kustannusten korvaamiseen liittyvien tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot. Asiasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Samasta asiasta säädetään nykyisin voimassa olevan lain 16 §:n 3 momentissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtioiden väliseen sairaanhoitokustannusten laskutukseen liittyen mahdollisuudesta luopua toiselta jäsenvaltiolta olevan Suomen saatavan perinnästä, jos kyse on määrältään vähäisestä saatavasta, tai perintää ei muuten katsota olevan tarkoituksenmukaista jatkaa. Vähäisten saatavien osalta perintää ei hallinnollisten kustannusten vuoksi ole enää kannattavaa jatkaa. Muissa tilanteissa kyse on esimerkiksi saatavasta, joka ei ole määrältään merkittävä, mutta jonka määrästä ei valtioiden välisistä neuvotteluista tai pyydytyistä selvityksistä huolimatta ole saavutettu yhteisymmärrystä.

Luopuminen olisi mahdollista jo ennen lain voimaantuloa syntyneistä vanhoista saatavista. Suomella on Kansaneläkelaitoksen mukaan vuodesta 1995 alkaen vuoteen 2005 saamatta sosiaaliturva-asetuksen perusteella annetusta sairaanhoidosta aiheutuneita saata-

via arviolta 60 000 euron verran. Näistä saatavista suurin osa saadaan kuitenkin vielä selvitettyksi.

Kansaneläkelaitos voisi hakea valtuutusta perinnästä luopumiseen sosiaali- ja terveysministeriöltä, joka voisi valtuuttaa Kansaneläkelaitoksen luopumaan perinnästä. Kyse olisi yksittäistapausta koskevasta harkinnasta.

18 luku. **Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut**

8 §. Sairaanhoidovakuutuksen kulut. Korvausten suorittamiseksi valtio maksaa Kansaneläkelaitoksen tarvitsemat kulut sairausvakuutusrahastosta samoin perustein kuin ulkomaille suoritettavien kustannusten osalta. Pykälän 1 momentin 5 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi, että sairausvakuutusrahastosta maksettavia sairaanhoidovakuutuksen kuluja ovat myös ne muualla kuin Suomessa vakuutetun Suomessa saaman sairaanhoidon kulut, jotka ovat syntyneet sosiaaliturva-asetuksen tai Suomen tekemän sosiaaliturva- tai sairaanhoidosopimuksen perusteella.

19 luku. **Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset**

5 §. Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa. Sairausvakuutuslain selkeyden kannalta lain 19 luvun 5 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 kohta, jossa Kansaneläkelaitokselle annettaisiin toimivalta luovuttaa julkisia terveyspalveluita antavalle yksikölle tiedot henkilöstä, jonka sairaanhoidokustannuksista joku muu valtio on vastuussa. Jos Kansaneläkelaitos ei voi luovuttaa tietoa, jäävät kyseisen henkilön hoidosta aiheutuneet kustannukset hoitoa antaneen yksikön maksettaviksi ja vastaavasti laskuttamatta kustannuksista vastuussa olevalta valtiolta.

2. **Tarkemmat säännökset**

Sairausvakuutuslakiin ehdotettavien muutosten lisäksi valtioneuvoston asetusta Kansaneläkelaitoksen toimeenpanotehtävistä (1339/2004) on myös tarkoitus muuttaa tar-

vittavilta osin. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin, että Kansaneläkelaitos suorittaa korvaukset julkisia terveyspalveluja antaville yksiköille määräajoin. Valtio suorittaisi Kansaneläkelaitokselle tarvittavat varat Kansaneläkelaitoksen selvityksen perusteella samoin periaattein kuin ulkomaille suoritettavien kustannusten osalta. Kustannukset korvattaisiin ehdotuksen mukaan siinäkin tapauksessa, että Suomi on luopunut kokonaan tai osittain sairaanhoidon kustannusten korvauksista sen valtion kanssa, missä hoitoa saanut henkilö on vakuutettu.

Valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin lisäksi, että kustannuksia voisi laskuttaa enintään 12 kuukauden ajan takautuvasti sen kuukauden lopusta lukien, jolloin hoito on annettu. Kansaneläkelaitos suorittaisi korvaukset vuoden kuluessa sen vuosipuoliskon päättymisestä, jonka aikana terveyskeskus tai sairaala esittää kustannukset Kansaneläkelaitoksen korvattavaksi. Tältä osin valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin valtion siirtävän Kansaneläkelaitokselle julkisia terveyspalveluja antavalle yksikölle ja muun jäsenvaltion yhteislaitokselle suoritettavaa korvausta varten tarvittavat varat Kansaneläkelaitoksen vähintään kuukautta ennen maksun erääntymistä antaman selvityksen perusteella.

3. **Voimaantulo**

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Julkisia terveyspalveluja antaville yksiköille suoritetaan korvausta kustannuksista, jotka ovat syntyneet 1 päivänä tammikuuta 2008 tai sen jälkeen. Kansaneläkelaitos korvaa julkisia terveyspalveluja antavien yksiköiden kustannuksia 1 päivästä tammikuuta 2009. Lain 16 a §:n 3 momentti koskee myös saatavia, jotka ovat syntyneet ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 15 luvun 16 §, 18 luvun 8 §:n 1 momentin 5 kohta ja 19 luvun 5 §:n 1 momentin 5 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 18 luvun 8 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 1113/2005 ja 19 luvun 5 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 890/2006, sekä
lisätään 15 lukuun uusi 16a § ja 19 luvun 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 890/2006, uusi 6 kohta seuraavasti:

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

16 §

Kansaneläkelaitoksen tehtävät toimeenpantaessa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten säännöksiä

Kansaneläkelaitoksen tehtävistä toimeenpantaessa sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen

(SopS 136/2004) sekä muiden sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten säännöksiä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja toimeenpanoon liittyviä tehtäviä ovat eurooppalaisen sairaanhoitokortin ja muiden asetuksessa tai sosiaaliturvasopimuksissa tarkoitettujen todistusten sekä neuvoston asetuksen 22 artiklassa tarkoitettujen lupien antaminen, jollei luvan antaminen kuulu sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tai muun kunnallisista terveyspalveluista vastaavan tahon toimivaltaan. Toimeenpanoon liittyviä tehtäviä ovat myös neuvoston asetuksen ja sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten perusteella annettujen sairaus- ja äitiysetuuksien kustannusten korvaamiseen liittyvät tehtävät sekä muut sellaiset toimeenpanoon liittyvät tehtävät, jotka

perustuvat yhteisön oikeuteen tai sosiaaliturva- tai sairaanhoitosopimuksiin.

16 a §

Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten nojalla annettavien sairaus- ja äitiysetuusten kustannusten korvaaminen

Kansaneläkelaitos korvaa sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään julkisia terveystalvuuksia antavalle yksikölle valtion varoista kustannukset, jotka ovat aiheutuneet 16 §:ssä tarkoitetun asetuksen tai Suomea sitovan kansainvälisen sosiaaliturva- tai sairaanhoitosopimuksen perusteella muualla kuin Suomessa vakuutetulle henkilölle annetuista sairaus- tai äitiysetuuksista. Edellä tarkoitetuista kustannuksista korvataan enintään palvelun järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten määrä vähennettynä palvelun käyttäjältä perityllä asiakasmaksulla. Hoitopalvelun järjestämisestä aiheutuvilla kustannuksilla tarkoitetaan maksua, jonka kuntayhtymän ulkopuolinen kunta erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 42 ja 43 §:n nojalla maksaisi kuntayhtymälle asukkaansa hoitokustannuksista, jos hoito tulisi kunnan maksettavaksi. Jos palvelun käyttäjä saa hoitoa kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä terveyskeskuksessa, sairaalassa tai muussa terveydenhuollon toimintayksikössä, tarkoitetaan palvelun järjestämisestä aiheutuvilla kustannuksilla maksua, joka kansanterveyslain 22 §:n 2 momentin nojalla perittäisiin toisesta kunnasta olevan potilaan kotikunnalta. Valtion varoista Kansaneläkelaitos korvaa myös vieraille valtiolle suoritettavat sairaus- tai äitiysetuusten kustannusten korvaukset. Vieraan valtion suorittamat kustannusten korvaukset tilitetään valtiolle.

Julkisia terveystalvuuksia antavan yksikön on annettava kustannusten korvaamiseen liittyvien tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot Kansaneläkelaitokselle siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Kansaneläkelaitos voi 1 momentissa mainittuun asetuksen 36 artiklaa sovellettaessa luopua sosiaali- ja terveysministeriön valtuutuksen perusteella toiselta jäsenvaltiolta olevan

Suomen saatavan perimisestä, jos saatava on määrältään vähäinen, tai perintää ei muutoin ole tarkoituksenmukaista jatkaa.

18 luku

Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut

8 §

Sairaanhoitovakuutuksen kulut

Sairausvakuutusrahastosta maksettavia sairaanhoitovakuutuksen kuluja ovat:

5) Suomessa vakuutetun ulkomailla saaman sairaanhoidon kulut, joiden korvaamisesta Suomi kansainvälisten sopimusten tai sosiaaliturva-asetuksen perusteella vastaa, ja muualla kuin Suomessa vakuutetun Suomessa saaman sairaanhoidon kulut, kun hoito on annettu sosiaaliturva-asetuksen tai Suomen tekemän sosiaaliturva- tai sairaanhoitosopimuksen perusteella, sekä kulut joiden korvaamisesta on valtioiden välisellä sopimuksella luovuttu.

19 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

5 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa sallassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

6) julkisia terveystalvuuksia antaville yksiköille 15 luvun 16 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten korvaamiseksi tiedot hoitoa saaneen henkilön kuulumisesta toisen valtion sosiaaliturvajärjestelmän piiriin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Julkisia terveystalvuuksia antaville yksiköille suoritetaan 16 a §:n 1 mo-

mentin mukaisesti korvausta kustannuksista, jotka ovat syntyneet 1 päivänä tammikuuta 2008 tai sen jälkeen. Kansaneläkelaitos korvaa julkisia terveyspalveluja antavien yksiköiden kustannuksia 1 päivästä tammikuuta 2009. Lain 16 a §:n 3 momentti koskee myös

saatavia, jotka ovat syntyneet ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 15 luvun 16 §, 18 luvun 8 §:n 1 momentin 5 kohta ja 19 luvun 5 §:n 1 momentin 5 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 18 luvun 8 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 1113/2005 ja 19 luvun 5 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 890/2006, sekä lisätään 15 lukuun uusi 16a § ja 19 luvun 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainittu laissa 890/2006, uusi 6 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 luku

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

Toimeenpanoa koskevat säännökset

16 §

16 §

Kansaneläkelaitoksen tehtävät toimeenpantaessa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja sosiaaliturvasopimusten säännöksiä

Kansaneläkelaitoksen tehtävät toimeenpantaessa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten säännöksiä

Kansaneläkelaitoksen tehtävistä toimeenpantaessa sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen (SopS 136/2004) sekä muiden sosiaaliturvasopimusten säännöksiä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja toimeenpanoon liittyviä tehtäviä ovat eurooppalaisen sairaanhoitokortin ja muiden asetuksessa tai sosiaaliturvasopimuksissa tarkoitettujen todistusten sekä neuvoston asetuksen 22 artiklassa tarkoitettujen lupien antaminen, jollei luvan antaminen kuulu sairaanhoitopiiriin tai sairaalakuntayhtymän toimivaltaan. Toimeenpanoon liittyviä tehtäviä ovat myös neuvoston asetuksen ja sosiaaliturvasopimusten perusteella annettujen

Kansaneläkelaitoksen tehtävistä toimeenpantaessa sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen (SopS 136/2004) sekä muiden sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten säännöksiä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja toimeenpanoon liittyviä tehtäviä ovat eurooppalaisen sairaanhoitokortin ja muiden asetuksessa tai sosiaaliturvasopimuksissa tarkoitettujen todistusten sekä neuvoston asetuksen 22 artiklassa tarkoitettujen lupien antaminen, jollei luvan antaminen kuulu sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän tai muun kunnallisista terveyspalveluista vastaavan tahon toimivaltaan. Toimeenpanoon liittyviä tehtäviä ovat myös neuvoston asetuksen

sairaus- ja äitiysetuuksien kustannusten korvaamiseen liittyvät tehtävät sekä muut sellaiset toimeenpanoon liittyvät tehtävät, jotka perustuvat yhteisön oikeuteen tai sosiaaliturvasopimuksiin.

Kansaneläkelaitos huolehtii sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään niistä sairaanhoidon kustannusten korvaamiseen liittyvistä tehtävistä, jotka johtuvat vieraan valtion kanssa tehdystä vastavuoroisesta sopimuksesta. Vieraalle valtiolle suoritettavat kustannukset maksetaan valtion varoista. Vastaavasti vieraan valtion suorittamat kustannusten korvaukset tilitetään valtiolle. Terveyskeskusten ja sairaaloiden on annettava tässä momentissa tarkoitetun tehtävän hoitamista varten tarpeelliset tiedot Kansaneläkelaitokselle siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

ja sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten perusteella annettujen sairaus- ja äitiysetuuksien kustannusten korvaamiseen liittyvät tehtävät sekä muut sellaiset toimeenpanoon liittyvät tehtävät, jotka perustuvat yhteisön oikeuteen tai sosiaaliturva- tai sairaanhoitosopimuksiin.

16 a §

Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimusten nojalla annettavien sairaus- ja äitiysetuuksien kustannusten korvaaminen

Kansaneläkelaitos korvaa sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään julkisia terveystalouksia antavalle yksikölle valtion varoista kustannukset, jotka ovat aiheutuneet 16 §:ssä tarkoitetun asetuksen tai Suomea sitovan kansainvälisen sosiaaliturva- tai sairaanhoitosopimuksen perusteella muualla kuin Suomessa vakuutetulle henkilölle annetuista sairaus- tai äitiysetuksista. Edellä tarkoitetuista kustannuksista korvataan enintään palvelun järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten määrä vähennettynä palvelun käyttäjältä perityllä asiakasmaksulla. Hoitopalvelun järjestämisestä aiheutuvilla kustannuksilla tarkoitetaan maksua, jonka kuntayhtymän ulkopuolinen kunta erikoissairaanhoidolain (1062/1989) 42 ja 43 §:n nojalla maksaisi kuntayhtymälle asukkaansa hoitokustannuksista, jos hoito tulisi kunnan maksettavaksi. Jos palvelun käyttäjä saa hoitoa kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä terveyskeskuksessa, sairaalassa tai muussa ter-

veydenhuollon toimintayksikössä, tarkoitetaan palvelun järjestämisestä aiheutuville kustannuksilla maksua, joka kansanterveyslain 22 §:n 2 momentin nojalla perittäisiin toisesta kunnasta olevan potilaan kotikunnalta. Valtion varoista Kansaneläkelaitos korvaa myös vieraalle valtiolle suoritettavat sairaus- tai äitiysetuuksien kustannusten korvaukset. Vieraan valtion suorittamat kustannusten korvaukset tilitetään valtiolle.

Julkisia terveyspalveluja antavan yksikön on annettava kustannusten korvaamiseen liittyvien tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot Kansaneläkelaitokselle siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Kansaneläkelaitos voi 1 momentissa mainitun asetuksen 36 artiklaa sovellettaessa luopua sosiaali- ja terveysministeriön valtuutuksen perusteella toiselta jäsenvaltiolta olevan Suomen saatavan perimisestä, jos saatava on määrältään vähäinen, tai perintää ei muutoin ole tarkoituksenmukaista jatkaa.

18 luku

Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut

8 §

Sairaanhoitovakuutuksen kulut

Sairausvakuutusrahastosta maksettavia sairaanhoitovakuutuksen kuluja ovat:

5) Suomessa vakuutetun ulkomailla saaman sairaanhoidon kulut, joiden korvaamisesta Suomi kansainvälisten sopimusten tai sosiaaliturva-asetuksen perusteella vastaa, ja muualla kuin Suomessa vakuutetun Suomessa saaman sairaanhoidon kulut, joiden korvaamisesta on valtioiden välisellä sopimuksella luovuttu.

18 luku

Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut

8 §

Sairaanhoitovakuutuksen kulut

Sairausvakuutusrahastosta maksettavia sairaanhoitovakuutuksen kuluja ovat:

5) Suomessa vakuutetun ulkomailla saaman sairaanhoidon kulut, joiden korvaamisesta Suomi kansainvälisten sopimusten tai sosiaaliturva-asetuksen perusteella vastaa, ja muualla kuin Suomessa vakuutetun Suomessa saaman sairaanhoidon kulut, *kun hoito on annettu sosiaaliturva-asetuksen tai Suomen tekemän sosiaaliturva- tai sairaanhoitosopimuksen perusteella, sekä kulut joiden korvaamisesta on valtioiden välisellä sopimuksella luovuttu.*

19 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

5 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

5) matkojen yhdistelypalvelua koskevan sopimuksen perusteella matkojen yhdistelyä suorittavalle henkilön etu- ja sukunimitiedot, tiedon siitä, onko henkilö työpaikkakassan jäsen ja onko hän vakuutettu; jos henkilö on vakuutettu, Kansaneläkelaitos voi lisäksi antaa sopimuksen perusteella matkojen yhdistelyä suorittavalle vakuutetun osoitteen, tiedon matkakustannusten vuotuisen omavastuuosuuden täyttymisestä sekä muut matkojen välityksessä välttämättömät vakuutetun tiedot.

19 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

5 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

5) matkojen yhdistelypalvelua koskevan sopimuksen perusteella matkojen yhdistelyä suorittavalle henkilön etu- ja sukunimitiedot, tiedon siitä, onko henkilö työpaikkakassan jäsen ja onko hän vakuutettu; jos henkilö on vakuutettu, Kansaneläkelaitos voi lisäksi antaa sopimuksen perusteella matkojen yhdistelyä suorittavalle vakuutetun osoitteen, tiedon matkakustannusten vuotuisen omavastuuosuuden täyttymisestä sekä muut matkojen välityksessä välttämättömät vakuutetun tiedot;

6) julkisia terveyspalveluja antaville yksiköille 15 luvun 16 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten korvaamiseksi tiedot hoitoa saaneen henkilön kuulumisesta toisen valtion sosiaaliturvajärjestelmän piiriin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Julkisia terveyspalveluja antaville yksiköille suoritetaan 16 a §:n 1 momentin mukaisesti korvausta kustannuksista, jotka ovat syntyneet 1 päivänä tammikuuta 2008 tai sen jälkeen. Kansaneläkelaitos korvaa julkisia terveyspalveluja antavien yksiköiden kustannuksia 1 päivästä tammikuuta 2009. Lain 16 a §:n 3 momentti koskee myös saatavia, jotka ovat syntyneet ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.